

Ihmisiä kohtaamispaikoilla – tutkittua tietoa vapaaehtois- toiminnasta

Juha Peltosalmi

Hyvinvointia kohtaamisesta Osa 4

Turku 9.2.2009

Kohtaamispaikkakartoitus

Kohtaamispaikkakartoitus viikolla 16/2008

- ♥ Toteutus: STKL, Kansalaisareena, Espoon Järjestöjen Yhteisö
- ♥ Em. viikolla yhden päivän aikana:
 - kävijämäärän laskenta
 - kävijöille tehty kysely
- ♥ Osallistujiksi ilmoittautui 28 paikkaa 18 kunnassa
- ♥ Yhteensä 1279 kävijää, joista 756 vastasi kävijäkyselyyn

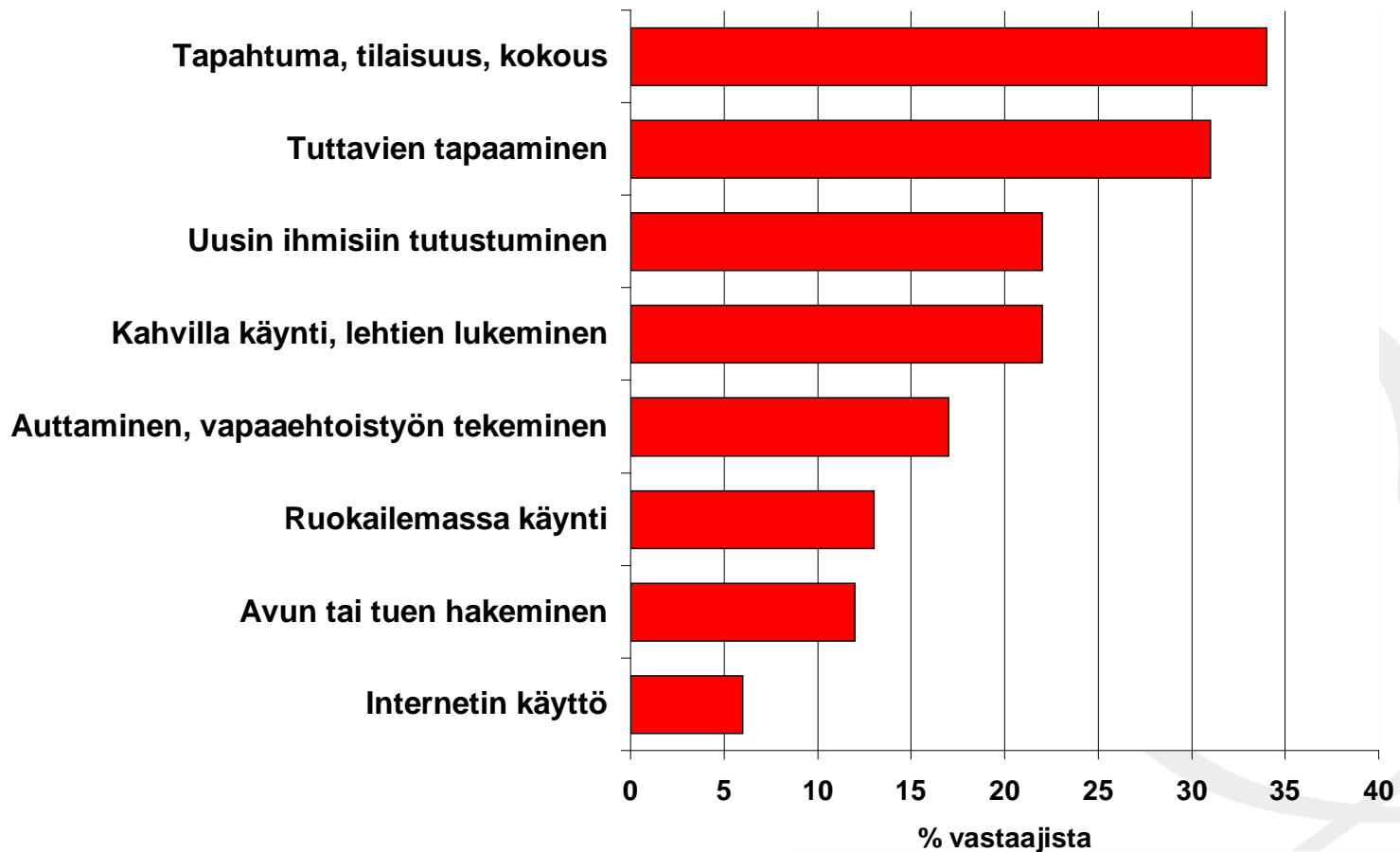
Kohtaamispaikkakartoituksen kävijätietoa

- ♥ Kohtaamispaikkojen kävijät:
 - 69% naisia, 31% miehiä
 - iältään 9-97-vuotiaita, keski-ikä 58 vuotta
 - 67% eläkkeellä, 14% työelämässä,
7% työtön/lomautettu, 5% opiskelija,
4% hoitaa kotia/lapsia, 2% omaishoitajana
 - 47% käy paikassa useita kertoja viikossa ja
26% kerran viikossa

Kohtaamispaikat kirjaimellisesti matalan kynnyksen paikkoja

- ♥ 95% kävijöistä pitää paikkaan tulemista fyysisesti helppona
 - mm. sijainti, liikenneyhteydet, esteettömyys
- ♥ 97% pitää paikkaan tulemista henkisesti helppona
 - mm. paikan hyvä ilmapiiri, miellyttävä henkilökunta ja kävijäjoukko

Kohtaamispaikassa käynnin syy kartoituspäivänä

Avun/tuen hakeminen kohtaamispaikoista

- 📍 12% kävijöistä oli tullut kohtaamispaikkaan hakemaan apua tai tukea, esimerkiksi:
- vertaistukea mm. masennukseen ja muihin mielenterveysongelmiin liittyen
 - apua yksinäisyyteen, mm. leskeyden aiheuttamaan
 - ruoka-apua
 - asiapapereiden täyttöapua

Vapaaehtoistoiminta kohtaamispaikoissa

- ♡ 17% kävijöistä paikalla auttamassa, tekemässä vapaaehtoistyötä, esimerkiksi:
 - vertaistukihenkilöinä, vertaisryhmän vetäjinä
 - ulkoiluttamis- ja asiointiavun antajina
 - harrastusryhmien vetäjinä
 - päivystys- tai neuvontatehtävissä
 - auttamassa tapahtumien järjestämisessä
 - ruokala- ja kahvilatoiminnassa avustajina
- ♡ Joka neljäs kävijä olisi halukas osallistumaan nykyistä tiiviimmin toimintaan esimerkiksi vapaaehtoisena

Mitä toimintaa tukea/apua toivoo lisää kohtaamispaikaltaan

- ♡ Tietopuolisen tarjonnan vahvistaminen
 - kursseja, luentoja, esitelmiä
- ♡ Virkistystoiminnan lisääminen
 - retkiä, liikuntaa, laulua ja muita harrasteryhmiä
- ♡ Keskustelua, keskusteluryhmiä enemmän
- ♡ Lisää toimintaa ja tapahtumia yleensä, paikan aukioloaikojen lisääminen

Sosiaali- ja terveysjärjestöjen vapaaehtoistoiminta

(Järjestöbarometri 2008)

JÄRJESTÖBAROMETRI – Ajankohtaiskuva sosiaali- ja terveysjärjestöistä

- ♥ Julkaistu vuodesta 2006
- ♥ Tavoitteena kerätä ja välittää vuosittain ajankohtaista tietoa sosiaali- ja terveysjärjestöjen toiminnasta, toimintaedellytyksistä, toimintaympäristöstä sekä niiden muutoksista
- ♥ Tutkimusaineisto koostuu tuoreista kyselyaineistoista ja keskeisimmistä tilastotiedoista

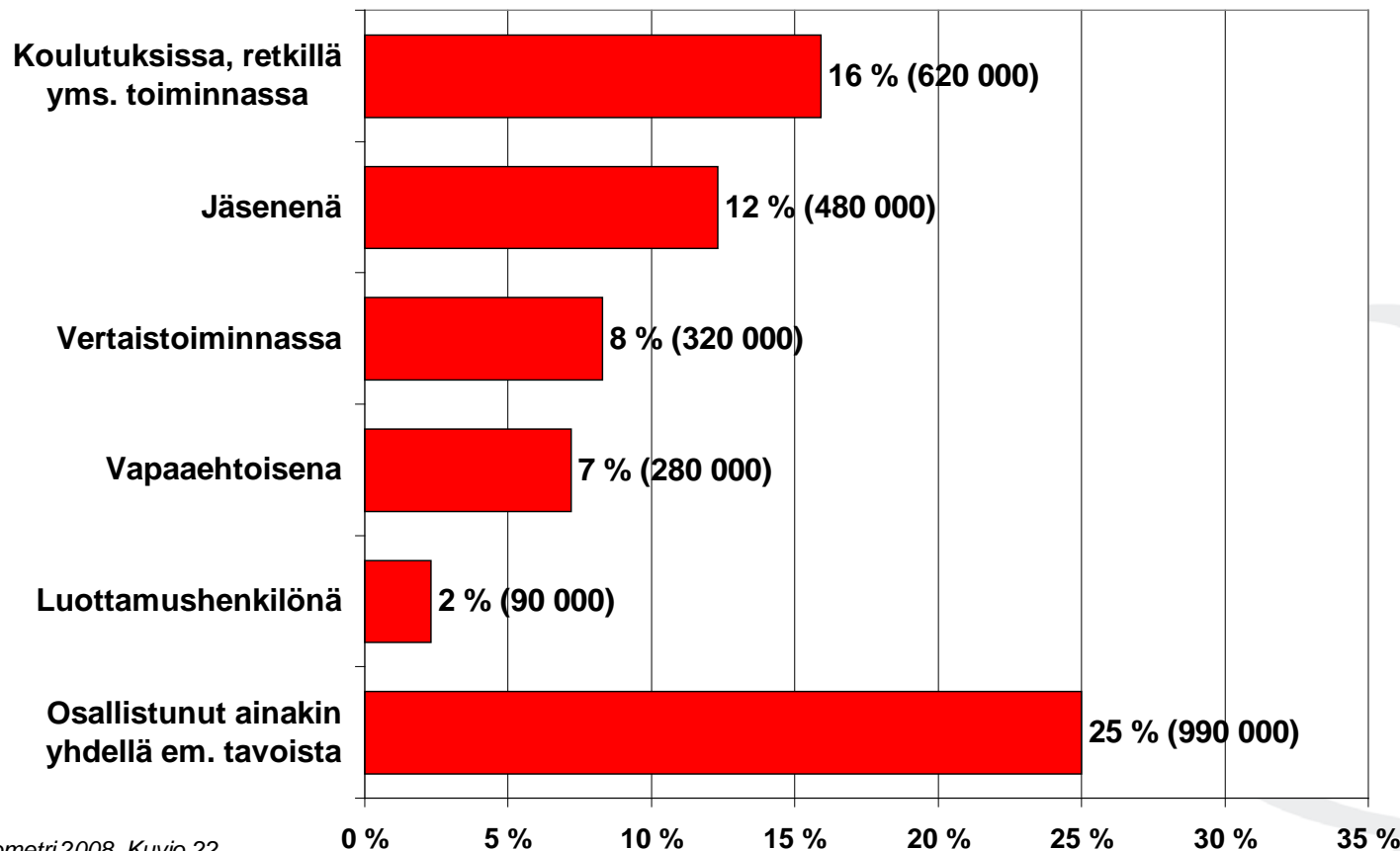
Järjestöbarometri 2008

kyselyaineistot

Vastaajina:

- 106 valtakunnallisten järjestöjen johtajaa (66%)
- 170 aluetyöntekijää (53%)
- 1 239 paikallisyhdistystä (55%)
- 2 857 vähintään 18-vuotiasta suomalaista (STKL:n toteuttama kansalaiskysely)

Suomalaiset osallistuvat sosiaali- ja terveysyhdistysten toimintaan

Järjestöbarometri 2008. Kuvio 22.

Vapaaehtoistoimintaan sosiaali- ja terveysyhdistyksissä käytetty aika

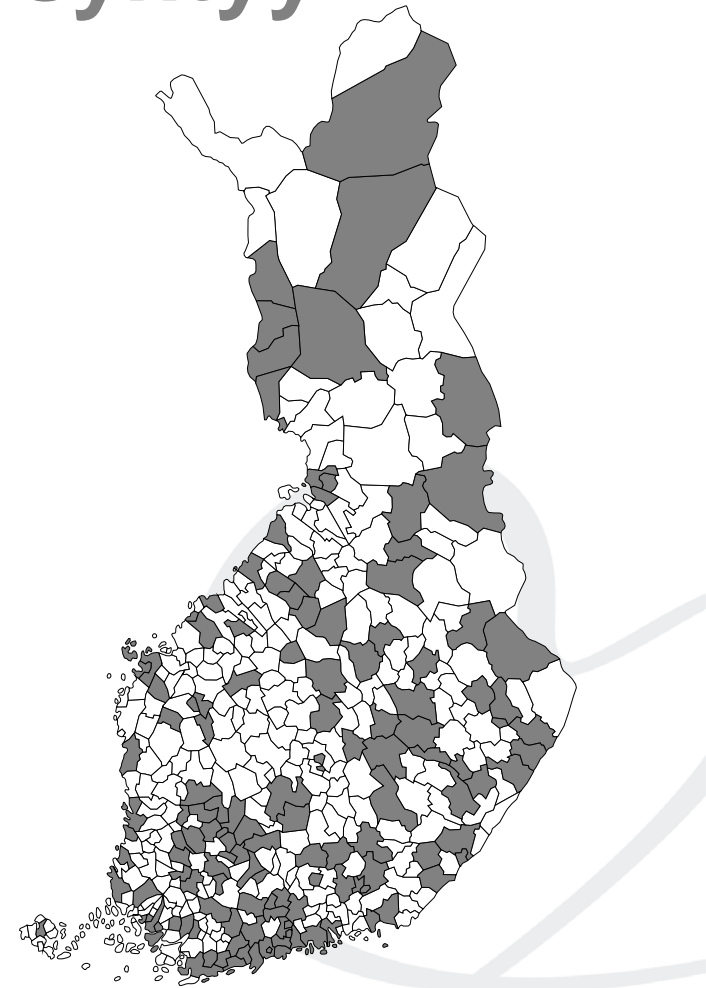
- ♡ 280 000 vapaaehtoista
- ♡ Vapaaehtoistoimintaan käytetty aika keskimäärin 10 tuntia kuukaudessa
- ♡ Yhteensä 33,6 miljoonaa tuntia vuodessa
- ♡ Vastaa 21 000 henkilötyövuotta

Sosiaali- ja terveysyhdistyksillä potentiaalista osallistujajoukkoa

- 📍 Joka viides toimintaan nyt osallistumattomista olisi kiinnostunut ottamaan osaa sosiaali- ja terveysjärjestöjen toimintaan => 750 000 uutta mahdollista sosiaali- ja terveysjärjestötoimijaa
- 📍 Yleisimmin halukkuutta osallistua erilaisiin vapaaehtois- ja vertaistoiminnan muotoihin

Uusia yhdistyksiä syntyy runsaasti

- 📍 Vuosina 2005–2007 rekisteröity 479 uutta sosiaali- ja terveysyhdistystä
- 📍 Uusia yhdistyksiä syntynyt kaikkiin maakuntiin, yhteensä 134 kuntaan (kartassa tummennettuina) eli noin kolmasosaan v. 2008 kunnista
- 📍 Joka neljännen uuden yhdistyksen kotipaikka Helsinki

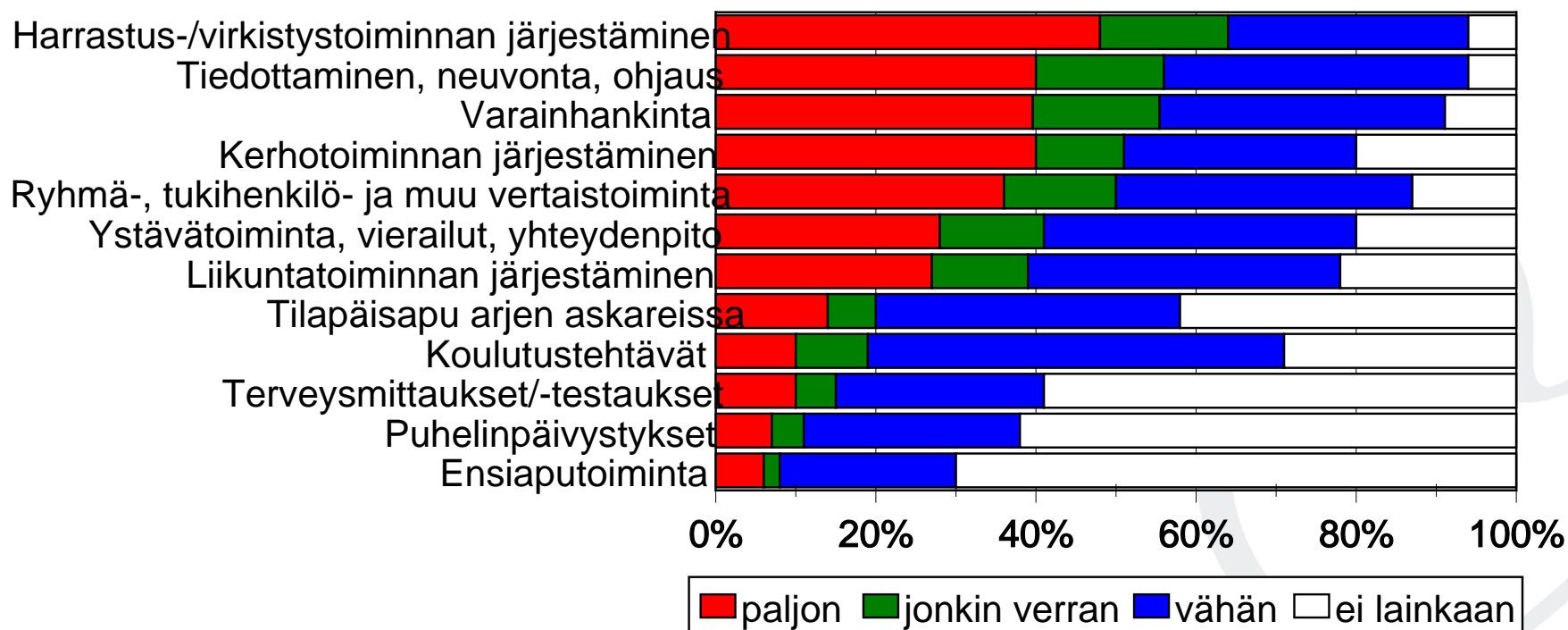

Järjestöbarometri 2008. Kuvio 7.

Sosiaali- ja terveysyhdistysten vapaaehtoiset

- ♥ Yhdessä yhdistyksessä keskimäärin 23 vapaaehtoista vuonna 2007
- ♥ Vapaaehtoisista 74% naisia, 26% miehiä
- ♥ 52% 20–65 -vuotiaita, 46% yli 65-vuotiaita, 2% alle 20-vuotiaita
- ♥ Vapaaehtoisista 88% yhdistyksen jäseniä
- ♥ 59% sairauden, vamman, elämäntilanteen kannalta itse ”asianosaisia”

Vapaaehtois- ja vertaistoiminnan muodot

Järjestöbarometri 2008. Kuvio 23.

Koulutus, tuki ja tiedonkeruu

- ♡ 77% yhdistyksistä vapaaehtoisille tarjolla koulutusta
- ♡ 58% yhdistyksistä vapaaehtoisille tarjolla muuta tukea ja virkistystä
- ♡ 40% yhdistyksistä kerää säännöllisesti tietoa vapaaehtoistoiminnastaan

Uusien vapaaehtoisten tarve

- ♡ 85% yhdistyksistä tarvitsee lisää vapaaehtoisia, 95% valtakunnallisten järjestöjen johtajista pitää tarpeellisena saada lisää vapaaehtoisia
- ♡ Yleisimmin vertaistoimintaan, yksinäisyyden ehkäisyyn, tilapäisapuun arjen askareissa

Vapaaehtoistoiminnan erityishaasteet

- ♡ 49% yhdistyksistä arvioi vapaaehtois-toiminnassaan olevan jotakin erityishaasteita
- ♡ Vapaaehtoisten tarve: nykyisiä liian vähän, kuormittuneita, väsyneitä, ikääntyneitä, sairastavia/kuntoutuvia – uusia, sopivia, sitoutuneita vaikea löytää
- ♡ Vapaaehtoistoiminta sinällään haastavaa – raskasta, vaatii sosiaalisia taitoja, joskus erityisosaamista, luotettavuutta, sitoutumista

Vapaaehtoisen ja ammatillisen toiminnan rajankäynti

- 8% yhdistyksistä arvioi vapaaehtoisiaan pyydetyn vapaaehtoistoimintaan soveltumattomiin tehtäviin
- Yleisimmin syynä tehtävien ammatillisuus ja palveluluonne, esim. kotipalvelut, hoitotehtävät

Sosiaali- ja terveysjärjestöjen vapaaehtoistoiminnan näkymiä

♡ Haasteita:

- Miten yhdistykset saavat lisää vapaaehtoisia, löytävät potentiaaliset osallistujat
- Vapaaehtoisista huolehtiminen (koulutus, tuki)
- Tiedonkeruu, toiminnan näkyväksi tekeminen
- Ammatillisten, palveluluonteisten tehtävien raja

♡ Vahvuuksia:

- Laaja monipuolinen kenttä ja uutta yhdistystoimintaa syntyy paljon (tämä toisaalta myös haaste)
- Toiminnan tarve ja kysyntä suuri
- Potentiaalisia osallistujia paljon